

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ МАҲСУЛОТЛАРИНИ САҚЛАШ ВА ҚАЙТА ИШЛАШ ЖАРАЁНИДА МУАММОЛАР ВА ЕЧИМЛАР

Ҳ.Мейлиева.

Қарши давлат университети

Аннотация: Ушбу мақолада қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини ортириш ва самарали фойдаланиш масалалари баён этилган.

ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ХРАНЕНИЯ И ПЕРЕРАБОТКИ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ

Резюме. В этой статье изложены вопросы развития сельского хозяйства, увеличения объема производства и эффективного использования сельскохозяйственной продукции.

PROBLEMS AND SOLUTIONS IN THE PROCESS OF STORAGE AND PROCESSING OF AGRICULTURAL PRODUCTS.

Annotation. This article outlines the issues of agricultural development, the increase in the volume of production and the effective use of agricultural products.

Ўзбекистон аҳолисини озиқ-овқат саноати маҳсулотлари билан таъминлаш сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий аҳамиятга эга бўлиб, қишлоқ хўжалигида хом ашё ва озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқариш билан узвий боғлиқдир. Мамлакат аграр секторини барқарор ва самарали ривожлантириш, аҳоли фаровонлигини ошириш энг муҳим бўғини бўлиб фермер хўжаликлари ҳисобланади. Бугунги кунда иқтисодиётимизнинг аграр соҳасида олиб борилаётган чора-тадбирларнинг асосий мақсади ҳам - уларнинг роли ва аҳамиятини оширишдан иборатдир.

Қишлоқ хўжалигида ислохотларни янада чуқурлаштириш ва иқтисодий муносабатларни эркинлаштириш озиқ-овқат саноати маҳсулотларини турли даражада шаклланишига олиб келмоқда. Мамлакатимизда амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида озиқ-овқат хавфсизлигига, жумладан, дон мустақиллигига эришилди. Бундай натижаларга эришишда қишлоқ хўжалиги

аҳамияти ортиб бормоқда, уни ислоҳ қилишни давом эттириш асосий масалалардан бири бўлмоқда.

Чунки, қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқаришнинг самарадорлиги, мамлакатимизнинг иқтисодий ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, нафақат қишлоқ меҳнаткашлари, балки бутун Ўзбекистонимиз аҳолисининг моддий фаровонлигини ошириш бебаҳо бойлигимиз бўлган еримизнинг унумдорлиги, унинг сифатини мунтазам яхшилаб бориш билан узвий боғлиқдир.

Мамлакатимизда Президентимиз Ш.Мирзиёев раҳнамолигида амалга оширилаётган ислоҳотлар, аввало, халқимиз турмуш шароитини янада яхшилаш, фаровонлигини ошириш, даромадини кўпайтиришга қаратилган. Қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар ўз самараларини бермоқда. Бу жараёнда ишлаб чиқаришга замонавий технологияларнинг татбиқ этилаётгани муҳим ўрин тутмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлаш саноатини ривожланишида қишлоқ хўжалигида етиштирилаётган маҳсулотларнинг сифати ва ҳажми муҳим аҳамиятга эга. Чунки, қайта ишлаш саноатини биринчи галда маҳсулот билан таъминлаш яхши даражада бўлиши лозим. Бунинг учун қишлоқ хўжалигида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати ва ҳажмини ошириб бориш даркор.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмининг ортиши озиқ-овқат товарлари ассортиментини ва ҳажмининг янада кенгайишига замин яратади.

Республикамиз ер ва сув ресурсларининг чекланганлиги, озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган талабнинг юқорилиги билан ажралиб туради. Аграр соҳани ислоҳ қилишни давом эттириш ва озиқ-овқат саноатини ташкилий-иқтисодий асосларини ишлаб чиқиш ҳамда амалий таклифлар тайёрлаш бугунги куннинг долзарб муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда. Озиқ-овқат маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳамда истеъмол бозорини мамлакатимизда

ишлаб чиқарилган сифатли маҳсулотлар билан тўлдириш иқтисодий ислохотларнинг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлашни ривожлантириш қуйидаги йўналишларни модернизация қилиш ва ривожлантириш масалалар ечимига боғлиқдир:

қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқаришда, янги замонавий интенсив агротехнологияларни қўллаш;

ерларнинг мелиоратив ҳолатини ва сувдан самарали фойдаланиш орқали тупроқ унумдорлигини ошириш;

чорвачиликни ривожлантириш;

қишлоқ хўжалигини янги, замонавий, юқори унумли ва тежамкор техникалар билан таъминлаш;

замонавий технологияларни жорий этиш ва қишлоқ хўжалик хомашёсини комплекс қайта ишлашни ривожлантириш;

қишлоқ ва сув хўжалиги соҳасини юқори малакали кадрлар билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш.

Республика аҳолисининг озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини барқарор таъминлаш, ички истеъмол бозорини мамлакатимизда ишлаб чиқарилган озиқ-овқат маҳсулотлари билан бекаму-кўст тўлдириш, асосан қишлоқ жойларида замонавий юқори унумли техника ва технология билан жиҳозланган қайта ишловчи ихчам корхоналарни жадал барпо этиш, шу асосида янги иш жойларини шакллантириш, кўпроқ одамларни иш билан таъминлаш, уларнинг даромадлари ва фаровонлик даражасини янада ошириш учун қуйидаги чора-тадбирларни амалга ошириш лозим:

- озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва ички истеъмол бозорини улар билан тўлдириш бўйича комплекс чора-тадбирларни ишлаб чиқиш;

- мева-сабзавот, картошка, полиз маҳсулотлари ва узум етиштиришнинг прогноз режаларини ишлаб чиқиш, прогноз ҳажмлари асосида улардан оқилона фойдаланиш бўйича таклифлар тайёрлаш;

- мева-сабзавот ва картошканин тайёрлаш, сақлаш ва улгуржи соти сотиш бўйича худудий ихтисослаштирилган компания фаолиятини ривожлантириш;

- истиқболда қўшимча гўшт-сут маҳсулотларини қайта ишлаш бўйича мини-технологиялар ва ихчам ускуналардан фойдаланадиган янги корхоналар, шунингдек хом сут тайёрлаш бўйича сервис пунктларини барпо этиш лозим;

- гўшт ва сутни қайта ишлайдиган корхоналарга ўз маҳсулотини автофургонларда аҳолига нақд пулга ёки пластик карточкаларга сотиш фаолиятини йўлга қўйиш лозим;

- озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизилигини таъминлаш мақсадида тайёр гўшт-сут маҳсулотлари сифати устидан комплекс назорат ўрнатиш;

- ноанъанавий мойли экинлар экиладиган майдонлар ва уларни ишлаб чиқариш, ана шу экинлардан ўсимлик ёғи тайёрлашни ривожлантириш;

- қишлоқларда мавжуд иссиқхоналарга қўшимча равишда ёқилғининг муқобил манбаларидан фойдаланадиган енгил конструкцияли иссиқхона барпо этилишини ривожлантириш;

- озиқ-овқат маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари, агрофирмалар, фермер хўжаликлари, озиқ-овқат (деҳқон) бозорлари, тижорат банклари, транспорт ташкилотлари ҳамда бозор инфратузилмасининг бошқа корхоналари ўртасидаги кооперация муносабатларини такомиллаштириш;

– озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришда зарур бўлган технология ускуналари, хом ашё ва материаллар сотиб олиш ҳамда томчилатиб суғориш тизимларини харид қилиш учун банк кредитлари салмоғини кўпайтириш ҳамда солиқ ва божхона имтиёзларини янада енгиллаштириш;

- гўшт ва гўшт маҳсулотлари, сут ва сут маҳсулотлари, балиқ, уйда тайёрланган консерваланган маҳсулотлар, гўшт ва балиқдан тайёрланган

пазандалик маҳсулотлари, уй шароитида тайёрланган қандолатчилик маҳсулотлари билан савдо қилиш давлат санитария назорати талабларига мувофиқ махсус жиҳозланган ва ушбу маҳсулотни сақлаш ва сотиш шартларини таъминловчи умумий равишда фойдаланиланишга ихтисослаштирилган озиқ-овқат павильонларида амалга ошириш;

деҳқон бозорида импорт озиқ-овқат маҳсулотларини ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сотишга фақат, унинг сотиб олинган манбасини тасдиқловчи сифат сертификати ва хужжатлари мавжуд бўлган тақдирда рухсат бериш ва шу кабилар.

Юқоридаги чора-тадбирларни комплекс амалга ошириш мамлакатимизда ишлаб чиқарилган озиқ-овқат саноати маҳсулотлари билан ички истеъмол бозорини бекаму-кўст тўлдириш, асосан қишлоқ жойларида замонавий юқори унумли техника ва технология билан жиҳозланган қайта ишловчи ихчам корхоналарни жадал барпо этиш, шу асосида янги иш жойларини шакллантириш, кўпроқ одамларни иш билан таъминлаш, уларнинг даромадлари ва фаровонлик даражасини янада ошириш билан бирга, озиқ-овқат маҳсулотлари хавфсизлигини таъминлаш, озиқ-овқат саноатини ривожлантириш ва бюджет салмоғини кўпайтиришга ўз ҳиссасини қўшади деб ўйлаймиз.

АДАБИЁТЛАР

1. Ю.Ғ. Махмудов, М.Х.Холмирзаева, Ж.И. Исакулов —Иссиқхона||. Тошкент-2011.
3. Б. Обидов, О. Мирсоатов. Қишлоқ хўжалиги учун замонавий технологиялар. 2015 йил. ЎзА.